Табела 5.1 Спецификација предмета на студијском програму докторских студија

Назив предмета: Јавно здравље **(ЈЗ_м02)**		
Наставник или наставници (презиме, средње слово име)**:** Бјеговић-Микановић М. Весна, Бабић Момчило, Булат В. Петар, Вуковић С. Дејана, Ђикановић Босиљка, Ерић-Маринковић М. Јелена, Јанковић Јанко, Јовић-Вранеш Александра, Матејић Бојана, Милић М. Наташа, Пекмезовић Татјана, Сбутега-Милошевић Горица, Марковић-Денић Љиљана, Станисављевић Дејана, Шантрић-Милићевић Милена, Шипетић-Грујичић Б. Сандра, Терзић-Шупић Зорица, Трајковић Ж. Горан		
Статус предмета: обавезан – смер јавно здравље		
Број ЕСПБ: 5		
Услов: нема		
Циљ предмета је да студенти сагледају и усвоје мултидисциплинарност јавног здравља, савремене приступе и основне принципе јавноздравствених наука, да знају да класификују истраживачка достигнућа јавног здравља и компарирају јавноздравствене функције и службе различитих земаља различитих земаља на основу доказа из истраживања.		
Исход предмета су очекивана знања у објашњавању, класификовању и прихватању основних приступа у јавном здрављу и принципа јавно-здравствене етике, идентификовање филозофије и јединствених карактеристика јавног здравља, објашњавање фаза у развоју ове дисциплине и усвајање основних група истраживања на којима почива јавно-здравствена перспектива.		
Садржај предмета односи се на основне принципе и приступе јавног здравља који одређују мултидисциплинарност у јавноздравственим истраживањима. Главне теме предмета односе се на истраживачке домене јавног здравља повезане са здравственом политиком и менаџментом, промоцијом здравља, здравственим системима, јавноздравственом етиком, животном и радном средином. Анализирају се ефекти и домети истраживања на свим нивоима јавног здравља уз посебно наглашавање европског контекста и партиципаторног приступа. Тумачи се место истраживања у јавном здрављу као јавноздравствене функције и у светлу комплексног јавноздравствен система.		
Препоручена литература • Detels R, Karim QA, Baum F, Li L, Leyland AH, eds. Oxford Textbook of Global Public Health, 7th ed. Oxford: Oxford University Press 2021. • Kawachi I, Lang I, Ricciardi W, eds. Oxford handbook of public health practice. 4th edition Oxford: Oxford University Press 2020. https://oxfordmedicine.com/view/10.1093/med/9780198800125.001.0001/med-9780198800125 (accessed November 04, 2021). • Burazeri G, Zaletel Kragel L. Health: Systems – Lifestyle – Policies. Volume 1. 2nd edition. Lage: Jacobs Verlag 2013. https://www.seejph.com/index.php/seejph/article/view/1919/1854 (accessed November 04, 2021). • Burazeri G, Zaletel Kragel L. Health Investigation: Analysis – Planning – Evaluation. Volume 2. 2nd edition. Lage: Jacobs Verlag 2013. https://www.seejph.com/index.php/seejph/article/view/1920 (accessed November 04, 2021). • WHO. European Action Plan for Strengthening Public Health Capacities and Services. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2012. • Last J. – експертски српски превод. Речник јавног здравља. Београд: Медицински факултет 2009. • Bjegovic-Mikanovic V, et al. Addressing needs in the public health workforce in Europe. Copenhagen: WHO, ASPHER and the European Observatory on Health Systems and Policies, 2014.		
Број часова активне наставе: 60	Предавања: 10	Студијски истраживачки рад: 20
Методе извођења наставе Интерактивна предавања, вежбе са дискутовањем истраживачких студија које одговарају реалним сценаријима јавног здравља, семинари, испитивање путем есеја – семинарског рада који се предаје у писменој форми и потом усмено презентује идискутује.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави (10%), припреми и извођењу колоквијума и истраживачких задатака током целокупног предмета (20%), писања и одбране семинарског рада (30%) и извођења писменог испита (40%).		
*максимална дужна 1 страница А4 формата		

Назив предмета: Основе јавноздравствених истраживања (ЈЗ_м03)

Наставник или наставници: Вуковић С. Дејана, Бјеговић-Микановић М. Весна, Јовић-Вранеш Александра, Шантрић-Милићевић Милена, Матејић Бојана, Терзић Шупић Зорица, Стаменковић Жељка, Јанковић Јанко, Тодоровић Јована, Мандић-Рајчевић Стефан, Булат Петар, Пекмезовић Татјана, Васиљевић Нађа

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предметаје усвајање основних знања у области примарних јавноздравствених истраживања, вештина у примени акционог партиципаторног приступа, квалитативних и квантитативних метода, уз класификовање типова студија и усвајање основних фаза истраживања.

Исход предмета су очекивана знања и вештине у примени јавноздравствених истраживачких
поступака, претраживању литературе, формулисању циљева, метода, избору статистичких анализа и писању предлога истраживања, основних резултата, дискусије и сагледавању импликација по унапређење здравља и јавно-здравственог система.

Садржај предметаукључује разматрање актуелних дефиниција, циљева, основних принципа, области и метода у јавноздравственим истраживањима. Сагледавају се циљеви кроз стварање нових знања и технологија за решавање нерешених здравствених проблема и кроз организовање постојећих знања и њихово усмеравање на интервенције. Међу базичним принципима истиче се фокус на популацији као целини, наглашавање промоције здравља и превенције, посебно примарне, усмереност ка најзначајнијим социјално-економским детерминантама здравља и факторима ризика, мултидисциплинарност, коришћење квалитативних и квантитативних метода у истраживањима, партнерство са популацијом у којој се истражује. Истраживачки приступи обухватају методе у епидемиологији, биостатистици, биолошким и физичким наукама, друштвеним наукама, демографији и виталној статистици.

Препоручена литература

1. Boslaugh S. Secondary data for public health. Cambridge: Cambridge University Press 2007. 2. Neutans JJ, Rubins L. Research Techniques for the Health Sciences. Second edition. Boston: Allyn and Bacon 1997. 3. Green J, Thorogood N. Qualitative Methods for Health Research. London: SAGE Publications 2009. 4. Mann S. Participatory Action Research in Health Care. Oxford: Oxford University Press 2006. 5. Streiner DL, Norman GR. Health measurement scale: a practical guide to their development and use. Third edition. Oxford: Oxford University Press 2004. 6. Liamputtong P. Handbook of Research Methods in Health Social Sciences Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2019. 7. Eyler A. Research Methods for Public Health, 2021 Springer Publishing Company, LLC 8. Barrett D.H., Ortmann L.W., Brown N., DeCausey B.R., Saenz C., Dawson A. (2016) Public Health Research. In: H. Barrett D., W. Ortmann L., Dawson A., Saenz C., Reis A., Bolan G. (eds) Public Health Ethics: Cases Spanning the Globe. Public Health Ethics Analysis, vol 3. Springer.

Број часова активне наставе 60	предавања: 20	Студијски истраживачки рад: 90

Методе извођења наставе

Предавања, вежбе у компјутерским лабораторијама, симулирање истраживачких ситуација,
идентификовање истраживачких инструмената, семинари, испитивање путем предлога истраживачког пројекта који се предаје у писменој форми и потом презентује.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави (10%), припреми и извођењу колоквијума и истраживачких задатака током целокупног предмета (20%), писања и одбране семинарског рада (70%)

Назив предмета: Детерминанте здравља (ЈЗ_м05)		
Наставник или наставници: Вуковић С. Дејана, Бјеговић-Микановић М. Весна, Јовић-Вранеш Александра, Шантрић-Милићевић Милена, Матејић Бојана, Терзић Шупић Зорица, Стаменковић Жељка, Јанковић Јанко, Тодоровић Јована, Мандић-Рајчевић Стефан, Булат Петар, Пекмезовић Татјана, Васиљевић Нађа		
Статус предмета: обавезни		
Број ЕСПБ: 5		
Услов: нема		
Циљ предмета је да се разјасне приступи у истраживању социјалних и економских фактора, њихове повезаности са здрављем, понашањем и болестима као и сагледавање неједнакости у здравственим исходима, приступу здравственој служби и понашањима према здрављу.		
Исход предмета Полазници ће разјаснити најзначајније социјалне и економске детерминанте здравља као и приступе мерењима социјалних и економских фактора и неједнакости у здрављу. Биће оспособљени да дефинишу истраживачко питање, дизајнирају студију и инструменте и спроведу испитивање социјалних и економских фактора повезаних са здрављем и неједнакостима у здрављу. Биће оспособљени да критички анализирају нтервенције за смањивање нејднакости у здрављу.		
Садржај предметасе усредсређује на најважније социјалне и економске факторе који одређују здравље појединаца и популација, њихово мерење, механизме деловања на здравље и међусобне повезаности. Биће обухваћени: социјално економски статус, сиромаштво, образовање, понашање, социјално економске неједнакости, дискриминација, социјалне мреже и подршка, животни и радни услови као и средина. Полазници ће проучавати механизме и процесе путем којих социјални и економски фактори утичу на здравље као и интервенције усмерене на детерминанте здравља. Посебна пажња ће бити посвећена истраживањима повезаности социјалних и економских фактора и неједнакостима у здрављу током живота од детињства, адолесцентног узраста преко одраслог доба до старости.		
Препоручена литература 1. Marmot, M. and R.G. Wilkinson (2001). Social Determinants of Health(2nd Ed.). Oxford:Oxford University Press. 2. LaVeist, T. A. (2005). Minority populations and health: An introduction to health • disparities in the United States. San Francisco: Jossey-Bass. 3. Merson, M., R. Black and A. Mills (2005), International Public Health: Diseases, Programs, Systems and Policies . New Haven: Yale University Press. 4. World Health Organization. (2013). The economics of the social determinants of health and health inequalities: a resource book. World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/84213. 5. Kelley A. (2020). Public Health Evaluation and the Social Determinants of Health Routledge, London. 6. Bonner A (2018). Social determinants of health: An interdisciplinary approach to social inequality and wellbeing. Bristol University Press, Policy Press		
Број часова активне наставе 60	Предавања:	Студијски истраживачки рад: 90
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, семинари, групни рад, рад у компјутерској учионици		
Оцена знања (максимални број поена 100) Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави током предавања (10%), колоквијума (20%), писања и одбране семинарског рада (70%)		

Назив предмета: Квалитативне методе у јавноздравственим истраживањима **(ЈЗ_м06)**

Наставник или наставници: Сандра Грујичић Шипетић (руководилац), Дејана Вуковић, Весна Бјеговић Микановић, Бојана Матејић, Зорица Терзић, Милена Шантрић Миличевић, Јанко Јанковић, Босиљка Ђикановић, Дарија Кисић Тепавчевић, Наташа Максимовић, Јадранка Максимовић, Татјана Газибара, Исидора Вујичић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: /

Циљ предмета: Обука студената у примени квалитативних метода у јавноздравственим истраживањима за дубинско сагледавање узрока здравствених проблема, али и фактора који одређују функционисање здравствене службе.

Исход предмета: Односи се на очекивана знања и вештине у примени различитих квалитативних метода, у компарирању истраживачких налаза добијених квалитативним техникама у односу на оне добијене квантитативним техникама и препознавање домета и ограничења ових, све више примењивих, метода.

Садржај предмета

Теоријска настава

Односи се на принципе и основне методе које се користе у квалитативним истраживањима. Разматра се улога квалитативних метода за дубинске анализе здравствених проблема у популацији, као и при истраживању здравствене политике, менаџмента и здравствених служби. Квалитативне методе укључују следеће: опсервација (теренски дневници, записи са терена), дубински интервјуи (не укључују унапред постављена питања), фокус група (групна интеракција у генерисању података), консензус методе (*delphi* метод, технике номиналне групе, конференције за развој консензуса), студије случаја (експлораторне, експланаторне, дескриптивне) и *swo*t анализа.

Практична настава

Овај део наставе обухвата савладавање: технике вођења интервјуа (структуирани, семи-структуирани и неструктуирани); примене метода квалитативних истраживања према задатом проблему; прикупљања, анализе, синтезе и интерпретације резултата квалитативних истраживања; писања и објављивања резултата квалитативних истраживања у часописима; критичке анализе публикованих квалитативних истраживања.

Препоручена литература

Green J, Thorogood N. Qualitative Methods for Health Research. 4th Edition. London: SAGE Publications, 2018.

Tolley EE, Ulin RR, Mack N, Robinson ET, Succop SM. Qualitative Methods in Public Health: A Field Guide for Applied Research. 2nd. Edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2016.

Број часова активне наставе: 60	**Теоријска настава:** 20	**Практична настава:** 40

Методе извођења наставе

Интерактивна предавања, вежбе са анлизом публикованих истраживања, самосталан рад у претраживању електронских база података, израда семинарског рада који се предаје у писаној форми и потом усмено презентује и дискутује.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Завршна оцена формира се на основу активног учешћа у настави (10%), решених домаћих задатака (30%), писања и одбране семинарског рада (30%) и извођења писменог испита (40%).

Назив предмета: Истраживања у промоцији здравља (ЈЗ_е01)

Наставник или наставници: Вуковић С. Дејана

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: положени обавезни предмети из прве године

Циљ предмета је да се студенти овладају теоријама и појмовима у промоцији здравља и да стекну вештине потребне за осмишљавање, дизајнирање, и спровођење истраживања у области промоције здравља.

Исход предмета

Очекивана знања и вештине: прихватање базичних принципа промоције здравља, анализирање и примена теорија понашања према здрављу у промоцији здравља и здравственом васпитању, примена теоријских основа и резултата истраживања у планирању, имплементацији и евалуацији програма промоције здравља у различитим окружењима.

Садржај предмета

Настава се фокусира на водеће принципе и филозофију промоције здравља, приказивање стратегија и метода које се користе у промоцији здравља као и метода евалуације програма у области промоције здравља. Настава ће обухватити истраживачка питања која су важна за процену потреба и избор приоритета за промоцију здравља, принципе дизајнирања и имплементације програма промоције здравља. Посебна пажња ће бити посвећена евалуационим истраживањима (формативној, процесној и исходној евалуацији) у промоцији здравља. Настава ће обухватити планирање, имплементацију и евалуацију промоције здравља у различитим окружењима за здравље (школама, болницама, радним местима).

Препоручена литература

1. Koelen MA, van den Ban AW. Health education and health promotion. Den Haag: Wageningen Academic Publishers 2004. 2.Valente, T. W . (2002). Evaluating Health Promotion Programs. Oxford University Press 3. Salazar LF, Crosby RA, DiClemente RJ (2015). RESEARCH METHODS IN HEALTH PROMOTION Second Edition. John Wiley & Sons 4. Glanz, K, Rimer, BK, Viswanath, K. (2015). Health Behavior: Theory, Research, and Practice. 5th Edition. Jossey-Bass Press; 5. Martin, LR, DiMatteo, MR, eds. (2014).The Oxford Handbook of Health Communication, Behavior Change and Treatment Adherence. Oxford University Press; 6. Haugan G, Eriksson M, Eds (2021) Health Promotion in Health Care – Vital Theories and Research. Springer

Број часова активне наставе 60	Теоријска настава: 10	Студијски истраживачки рад: 40

Методе извођења наставе

Интерактивне презентације у којима се предавања одвијају уз постављање питања, активно учествовање студената, визуелна средства и штампане материјале. Дискусије у малим групама у коме студенти размењују идеје, размишљања, питања и одговоре уз присуство наставника који потпомаже дискусију. Самосталан рад на дизајнирању и анализи добијених резултата.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави током предавања (10%), колоквијума (20%), писања и одбране семинарског рада (70%).

Назив предмета: Истраживања глобалног здравља **(J3_e02)**

Наставник или наставници: Бојана Матејић (координатор предмета)

Статус предмета:изборни предмет

Број ЕСПБ: 5

Услов: Одслушана настава у оквиру обавезних предмета

Циљ предмета

Основни циљ овог предмета је да се студенти упознају са актуелним питањима у домену истраживања глобалног здравља, као и да добију свеобухватан преглед значајних фактора (демографских, социјалних, политичких, културолошких, околинских и бихејвиоралних) који су повезани са глобалним здрављем. Посебан циљ се односи на процену могућности за превођење знања у јавно-здравствене интервенције, програме и политике намењене унапређењу глобалног здравља.

Исход предмета

По завршетку наставе у оквиру овог предмета, студенти би требало да буду оспособљени да користе стечена знања и вештине за идентификацију база података и доказа из научних радова релевантних у процени и тумачењу глобалне димензије здравствених изазова. Осим тога, очекује се да студенти буду оспособљени за синтезу доказа у циљу критичког сагледавања фактора који утичу на јавно здравље на глобалном нивоу и артикулацију различитих стратегија за побољшање доношења одлука заснованих на научним доказима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Овај предмет студентима пружа прилику да критички сагледају широк опсег тема и различитих методолошких приступа у области истраживања глобалног здравља. Теоријском наставом су обухваћени следећи аспекти: Увод у дисциплину (концептуални оквир, главни принципи, вредности и циљеви глобалног здравља, здравствене иницијативе и сарадња, кључни актери у глобалним здравственим активностима и актуелне политике и програми); Глобално здравље у светлу људских права и одрживог развоја; Истраживања повезаности фактора глобализације и здравља људи на планети; Истраживања глобалне перспективе здравља мајке и детета; Истраживања глобалне димензије демографских промена и старења становништва; Процена неједнакости у здрављу и рањивих популационх група на глобалном плану;

Практична настава

Студенти истражују актуелне претњи на глобалном плану (на пр: утицај загађења ваздуха на здравље, проблем антимикробне резистенције, проблем недостатка довољног броја здравствених професионалаца, незаразне болести, нове заразне болести, неповољне животне околности- као што су сиромаштво, суша, глад, сукоби, расељавање становништва и растуће неједнакости у здрављу, и друго). Посебна пажња биће посвећена разматрању истраживања актуелних питања везаних за пандемију Ковид-19. Студенти прикупљају податке из релевантних извора о величини проблема, могућим трендовима у наредном периоду, као и делотворним приступима решавања ових актуелних претњи.

Препоручена литература

- Koplan JP, Bond CT, Merson MH, Reddy KS, Rodriguez MH, Sewankambo NK, Wasserheit JN. Towards a common definition of global health. The Lancet, 2009; 373 (9679):1993-1995. Dostupno na: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673609603329?via%3Dihub.
- Hoffman, S.J., Cole, C.B. Defining the global health system and systematically mapping its network of actors. *Global Health* **14,** 38 (2018). Dostupno na: https://doi.org/10.1186/s12992-018-0340-2
- WHO. Thirteenth general programme of work 2019−2023. Promote health, keep the world safe, and serve the vulnerable. World Health Organization, 2019.
- Skolnik R. Global Health 101 (third edition). Burlington: Jones and Bartlett learning, 2016.

Број часова активне наставе 60	Теоријска настава: 10	Практична настава: 20

Методе извођења наставе

Предавања, вежбе, семинари, дискусије.
Оцена знања (максимални број поена 100) • Активности у току наставе- 20 поена • Домаћи задатак – 20 поена • Семинар- 30 поена • Писмени испит – 30 поена
Начин провере знања могу бити различити : (писмени испити, усмени испт, презентација пројекта, семинари итд.....
*максимална дужна 1 страница А4 формата

Назив предмета: Здравствена политика и менаџмент **(J3_e03)**

Наставник или наставници (презиме, средње слово име)**:** Бјеговић-Микановић М. Весна, Вуковић Дејана, Ћикановић Босиљка, Јанковић Јанко, Матејић Бојана, Шантрић-Милићевић Милена, Терзић-Шупић Зорица, Јовић-Вранеш Александра

Статус предмета: изборни – смер јавно здравље

Број ЕСПБ: 5

Услов: положени обавезни предмети из прве године

Циљ предмета је да студенти овладају истраживачким поступцима који се примењују у процесима формулисања здравствене политике, имплементације и евалуације, уз прихватање знања потребних за истраживање ефикасности здравственог менаџмента на системском, институционалном и индивидуалном нивоу.

Исход предмета Очекивана знања и вештине: способност истраживања спољашњег и унутрашњег окружења здравствене политике и менаџмента, примене нормативне анализе, анализе политичког мишљења и деловања политичких покрета и умеће компарирања међународних, европских и националних политика везаних за здравље. У области менаџмента – знања и вештине оријентисане на операциона истраживања.

Садржај предмета

Садржај овог предмета обухвата проучавања односа између политике и здравствене политике уз коришћење нормативне анализе и принципа јавноздравствене етике. Студенти изучавају теорије и могућности истраживања индивидуалног и групног политичког мишљења, понашања, законодавне организације и формирања интересних група. Паралелно студенти савладавају методе истраживања јавног мњења, интересних група, медија и институција које утичу на исходе здравствене политике. У оквиру здравственог менаџмента студенти се припремају за изучавање организационих, оперативних и других приступа у истраживању менаџмента. Стицање теоријских и практичних компетенција обезбеђује истраживање организационог понашања, контролних механизама менаџмента и компетитивних стратегија, као и примену резултата истраживања са циљем да се унапреде перформансе здравствених установа, евалуира и прати унапређење.

Препоручена литература

- Shi L. Introduction to Health Policy, 2nd Edition. Chicago, IL: Health Administration Press and Association of University Programs in Health Administration, 2019.
- Borkowski N, Meese KA. Organizational Behaviour in Health Care. Ed 4th. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning 2021.
- Gilson L. Health Policy and Systems Research. A Methodology Reader. Geneva: WHO and Alliance for Health Policy and System Research 2012.
- Darr K, Nowicki M. Managing Health Service Organization and Systems. 7th Edition. Baltimore: Health professions Press; 2021.
- Bjegovic-Mikanovic V, Santric-Milicevic M, Cichowska A, Krayer von Krauss M, Perfilieva G, Rebac B, Zuleta-Marin I, Dieleman M, Zwanikken P. Sustaining success: aligning the public health workforce in South-eastern Europe with strategic public health priorities. Int J Public Health 2018; 63(5): 651-662.

Број часова активне наставе: 60	Предавања: 10	Студијски истраживачки рад: 20

Методе извођења наставе

Предавања, студије случаја, семинари и вежби које укључују и групне дискусије студија случаја, демонстрацију вештина презентовања и учествовања у техници номиналне групе, изради *SWOT* анализе, вишеструком гласању, испитивање квалитета стратешких и оперативних планова.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави током предавања (10%), припреми и извођењу колоквијума (20%), писања и одбране семинарског рада (30%) и извођења писменог испита (40%).

*максимална дужна 1 страница А4 формата

Назив предмета: Процена здравствених технологија **(J3_e04)**

Наставник или наставници: Милић М. Наташа, Бјеговић-Микановић М. Весна, Вуковић С. Дејана, Станисављевић Дејана

Статус предмета: изборни – смер јавно здравље

Број ЕСПБ: 5

Услов: Одслушани и положени сви обавезни предмети

Циљ предмета је да студенти усвоје основне и напредне принципе процене здравствених технологија. Студенти ће стећи практична искуства а у функцији решавања, прегледа и критичке анализе реалних проблема које сусрећу при процени здравствених технологија.

Исход предмета: Како је циљ процене појединачних технологија генерисање праве цена здравља која се остварује применом те здравствене технологије очекује се савладавање вештина инкорпорирања резултата процена технологија, помоћу различитих квантитативних алата, у праксе јавног здравља.

Садржај предмета: Здравствена технологија подразумева сваку интервенцију, опрему, поступак, организацију, итд. која се користи у систему здравствене заштите или још шире у унапређењу здравља популације. Сама процена здравствене технологија генерише праву цену здравља која се остварује применом те технологије. Четири главна елемента сваке процене су: технологија сама, корисник здравствене заштите, организација и економија. Сходно томе, опсег научних метода и алата обухвата оне које користимо при избору и дефинисању самог проблема процене, у претраживању и критичкој процени информација, у дизајнирању студија, прикупљању и анализи података. Методе за процену здравствених технологија стално се развијају јер се, између осталог, повећава разноврсност самих технологија и области у којима се примењују.

Препоручена литература:

- O'Rourke Brian, Oortwijn Wija, Schuller Tara, Group, the International Joint Task. "The new definition of health technology assessment: A milestone in international collaboration". International Journal of Technology Assessment in Health Care. 2020;36(3):187–190.
- Kristensen FB, Horder M, Poulsen PB (eds.). Health Technology Assessment Handbook. Danish Institute for Health Technology Assessment, 2001.
- Drummond MF, O'Brien B, Stoddart GL, Torrence GW. Methods for the Economic Evaluation of Health Care Programmes. Oxford Medical Publications, Oxford, 2nd Edition, 1997.
- Marinkovic J. Health Technology Assessment, In: Bjegović V, Donev D (eds.). Health Systems and their Evidence Based Development. A Handbook for Teachers, Researchers and Health Professionals. Hans Jacobs Publishing Company, Lage, Germany, 2004.

Број часова активне наставе: 60	Предавања: 15	Студијски истраживачки рад: 45

Методе извођења наставе:

Настава под надзором састоји се од предавања, студија случаја, семинара и вежби који укључују и групне дискусије предефинисаних садржаја, демонстрацију и вештине коришћења различитих алата и софтвера, и коришћење онлајн ресурса (чланака, књига, база података), квизове, консултације и испит.

Часови без надзора предвиђени су за индивидуални рад студената на домаћим задацима и савладавању одређеног садржаја пре одржане наставе, као и припреми за квизове, семинаре, дискусионе клубове, изради пројектног задатка и сам завршни испит.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави током предавања (10%), писања и одбране пројектног задатка (40%) и испита који се спроводи у виду писменог теста знања (50%).

Назив предмета: Јавноздравствени изазови животне средине (ЈЗ_е05)

Наставник или наставници: Проф. др Катарина Ж. Пауновић (руководилац предмета)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: положени сви испити из прве године докторских студија

Циљ предмета

Упознавање студената са новим научним сазнањима о чиниоцима животне средине од јавноздравственог значаја, начином испитивања чинилаца из животне средине и решавањем изазова у научно-истраживачком раду.

Исход предмета

Студенти ће бити оспособљени за планирање, спровођење и тумачење резултата јавноздравствених истраживања која обухватају испитивање фактора из животне средине.

Садржај предмета

Теоријска настава

Фактори животне средине у јавноздравственим истраживањима: загађење ваздуха, комунална бука, климатске промене, микроклима, вода за пиће, хемијско загађење, радијације, микроорганизми, исхрана. Јавноздравствени проблеми повезани са климатским променама; утицај климатских промена на екосистеме, природне водне ресурсе, ресурсе хране и векторе болести. Урбанизација, становање, концепт обезогеног окружења. Приступ зеленим срединама и кретање као протективни фактори из животне средине. Оптерећење друштва болестима услед деловања чинилаца из животне средине. Концепт здравих градова и јавноздравствени проблеми урбаног планирања. Детерминанте физичког и менталног здравља у контексту заједнице и окружења. Концепт здравог стана, здравих школа, здравих зграда, здравих установа и јавноздравствени изазови. Концепт неједнакости и неправде у јавном здрављу услед изложености факторима из животне средине.

Практична настава

Интервенције у урбаној средини од значаја за јавно здравље. Израда семинарског рада – студија случаја или преглед литературе. Практичан рад у изради плана истраживања чинилаца животне средине у јавном здрављу, давање смерница за спровођење истраживања и интерпретацију резултата, прикупљање литературе, писање и публиковање рада.

Препоручена литература

Abramson JH, Abramson ZH. Research methods in community medicine: surveys, epidemiological research, programme evaluation, clinical trials. John Wiley & Sons, Ltd, 2008.

Rom WN. Environemtal policy and public health. Air pollution, global climate change, and wilderness.Wiley, 2011.

Lal S. Textbook in community medicine. CBS Publishers and Distributors, 2014.

WHO. Healthy Cities. Promoting health and equity – evidence for local policy and practice. 2014.

Sarkar C, Webster C, Gallacher J. Healthy cities: public health through urban planning. Edward Elgar Pub, 2016.

Rubin L, Merrick J. Public health: environment and child health in a changing world. Nova Medicine and Health, 2019.

WHO. 2021 WHO health and climate change. Global survey report. 2021.

WHO. Climate change and health. Vulnerability and adaptation assessment. 2021.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 25	Практична настава: 50

Методе извођења наставе

Теоријску наставу обавља наставник који се активно бави датом облашћу, уз приказ најновијих истраживачких достигнућа и изазова у научно-истраживачком раду. Студијски истраживачки рад односно семинарски рад ће се одвијати у виду припремљених семинарских радова и решавања задатих проблема било у виду приказивања случаја актуелног истраживања или у виду прегледа литературе у датој области.

Оцена знања (максимални број поена 100)
Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави током предавања (20%), писања и одбране семинарског рада (30%) и резултата на писменом делу испита (50%).

Назив предмета: Здравље и безбедност на раду (ЈЗ_е06)

Наставник или наставници: проф. др Петар Булат; доц. др Јелена Ђоковић

Статус предмета: Изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: положени обавезни предмети из прве године

Циљ предмета је усвајање униформних знања и вештина у подручју истраживања фактора ризика из радне средине, као и фактора који обезбеђују или умањују безбедности на раду, укључујући истраживања повређивања на радном месту и различитих облика насиља.

Исход предмета знања и вештине које квалификују истраживача у области радне средине да открива, анализира и умањује ризике из радног окружења на нивоу појединца – радника и на нивоу организације уз способност анализирања и компарирања законодавних регулатива и унапређења организационих модела служби здравља и заштите на раду.

Садржај предмета

Теоријска настава

У оквиру овог предмета изучавају се фактори ризика по здравље на радном месту, као и елементи безбедности на раду. Класификују се и анализирају могућности примене, као и комбиновања индивидуалних и популационих метода мерења здравственог стања радника. Садржај предмета укључује и евалуацију интервенција посвећених безбедности на раду. Студенти сагледавају и прихватају мултидисциплинарност истраживања здравља радника и ефекте истраживања на организовање нових модела

Практична настава

Конципирана је кроз посете радним местима и спровођење теренске анализе здравља и безбедности на посећеним радним местима.

Препоручена литература

- Barry S. Levy, David H. Wegman, Sherry L. Baron, i Rosemary K. Sokas. Occupational and Environmental Health. Oxford University Press, 2017.
- Mark A. Friend i James P. Kohn. Fundamentals of Occupational Safety and Health. Rowman & Littlefield. 2018.
- Борјановић С, ур. Метод за процену ризика на радном месту и у радној околини. Београд: Еко-центар 2008.

Број часова активне наставе 60	Теоријска настава:10	Практична настава:20

Методе извођења наставе

Предавања, вежбе, израда семинарског рада.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Завршна оцена се формира на основу активног учешћа у настави током предавања (20%), писања и одбране семинарског рада (40%) и извођења писменог испита (40%).

Начин провере знања могу бити различити : (писмени испити, усмени испт, презентација пројекта, семинари итд.....

*максимална дужна 1 страница А4 формата

Назив предмета: Истраживања глобалног здравља **(ЈЗ_е07)**

Наставник или наставници: Бојана Матејић (координатор предмета)

Статус предмета:изборни предмет

Број ЕСПБ: 5

Услов: Одслушана настава у оквиру обавезних предмета

Циљ предмета

Основни циљ овог предмета је да се студенти упознају са актуелним питањима у домену истраживања глобалног здравља, као и да добију свеобухватан преглед значајних фактора (демографских, социјалних, политичких, културолошких, околинских и бихејвиоралних) који су повезани са глобалним здрављем. Посебан циљ се односи на процену могућности за превођење знања у јавно-здравствене интервенције, програме и политике намењене унапређењу глобалног здравља.

Исход предмета

По завршетку наставе у оквиру овог предмета, студенти би требало да буду оспособљени да користе стечена знања и вештине за идентификацију база података и доказа из научних радова релевантних у процени и тумачењу глобалне димензије здравствених изазова. Осим тога, очекује се да студенти буду оспособљени за синтезу доказа у циљу критичког сагледавања фактора који утичу на јавно здравље на глобалном нивоу и артикулацију различитих стратегија за побољшање доношења одлука заснованих на научним доказима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Овај предмет студентима пружа прилику да критички сагледају широк опсег тема и различитих методолошких приступа у области истраживања глобалног здравља. Теоријском наставом су обухваћени следећи аспекти: Увод у дисциплину (концептуални оквир, главни принципи, вредности и циљеви глобалног здравља, здравствене иницијативе и сарадња, кључни актери у глобалним здравственим активностима и актуелне политике и програми); Глобално здравље у светлу људских права и одрживог развоја; Истраживања повезаности фактора глобализације и здравља људи на планети; Истраживања глобалне перспективе здравља мајке и детета; Истраживања глобалне димензије демографских промена и старења становништва; Процена неједнакости у здрављу и рањивих популационх група на глобалном плану;

Практична настава

Студенти истражују актуелне претње на глобалном плану (на пр: утицај загађења ваздуха на здравље, проблем антимикробне резистенције, проблем недостатка довољног броја здравствених професионалаца, незаразне болести, нове заразне болести, неповољне животне околности- као што су сиромаштво, суша, глад, сукоби, расељавање становништва и растуће неједнакости у здрављу, и друго). Посебна пажња биће посвећена разматрању истраживања актуелних питања везаних за пандемију Ковид-19. Студенти прикупљају податке из релевантних извора о величини проблема, могућим трендовима у наредном периоду, као и делотворним приступима решавања ових актуелних претњи.

Препоручена литература

- Koplan JP, Bond CT, Merson MH, Reddy KS, Rodriguez MH, Sewankambo NK,

<table>
<tr><td colspan="3">Wasserheit JN. Towards a common definition of global health. The Lancet, 2009; 373 (9679):1993-1995. Dostupno na: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673609603329?via%3Dihub.
• Hoffman, S.J., Cole, C.B. Defining the global health system and systematically mapping its network of actors. Global Health 14, 38 (2018). Dostupno na: https://doi.org/10.1186/s12992-018-0340-2
• WHO. Thirteenth general programme of work 2019−2023. Promote health, keep the world safe, and serve the vulnerable. World Health Organization, 2019.
• Skolnik R. Global Health 101 (third edition). Burlington: Jones and Bartlett learning, 2016.</td></tr>
<tr><td>Број часова активне наставе 60</td><td>Теоријска настава: 10</td><td>Практична настава: 20</td></tr>
<tr><td colspan="3">Методе извођења наставе

Предавања, вежбе, семинари, дискусије.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Оцена знања (максимални број поена 100)
• Активности у току наставе- 20 поена
• Домаћи задатак – 20 поена
• Семинар- 30 поена
• Писмени испит – 30 поена</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин провере знања могу бити различити : (писмени испити, усмени испт, презентација пројекта, семинари итд.....</td></tr>
<tr><td colspan="3">*максимална дужна 1 страница А4 формата</td></tr>
</table>

Назив предмета: Здравствено економске методе у јавноздравственим истраживањима **(ЈЗ_е08)**

Наставник или наставници: Босиљка Ђикановић, Весна Бјеговић Микановић, Дејана Вуковић, Бојана Матејић, Зорица Терзић Шупић, Милена Шантрић Милићевић, Александра Јовић Вранеш, Јанко Јанковић, Жељка Стаменковић, Јована Тодоровић, Стефан Мандић Рајчевић, Александар Стевановић

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени обавезни предмети

Циљ предмета је да докторанди разумеју и науче основне концепте и принципе економских наука (микроекономије, макроекономије, тржиште) који су примењиви на јавно здравствена истраживања. Фокус ће бити на здравственоекономским евалуацијама, односно анализи односа трошкова и ефеката здравствених технологија у најширем смислу, и њиховој релевантности за доношење одлука у јавном здрављу

Исход предмета

Очекивани исход, знања и компетенције студената обухватају усвојена знања и разумевање у вези са ограниченом применом тржишних принципа у јавном здрављу, као и стечене вештине спровођења и интерпретације здравственоекономских евалуација везаних за трошкове и вредновање исхода у јавном здрављу. Студенти ће усвојити знања из домена класичних и модерних теоријских концепата техничке и алокативне ефикасности који су важни у планирању јавноздравствених политика и алокацији ограничених ресурса.

Садржај предмета

Теоријска настава обухвата повезаност макроекономских показатеља и јавног здравља на међународном и националном нивоу; правичност и ефикасност; основе тржишних принципа и зашто они нису примењиви на јавно здравље; потпуне и парцијалне методе здравственоекономских евалуација у јавном здрављу, њихови домети и ограничења; анализа односа трошкова и ефеката;, анализа сензитивности, примена критеријума за евалуацију квалитета здравствено економске евалуације, критичко разматрање резултата евалуације.

Практична настава се односи на примену горе описаних теоријских концепата на конкретна истраживачка питања у јавном здрављу, анализа публикованих радова и извештаја из јавноздравствених економских евалуација, и критичко разматрање изводљивости примене концепта у различитим окружењима.

Препоручена литература

- Drummond, M. F., Sculpher, M. J., Claxton, K., Stoddart, G. L. and Torrance, G. W. (2015). *Methods for the Economic Evaluation of Health Care Programmes*, 4th edition. Oxford University Press
- Fox-Rushbym, J., & Cairns, J. (2005) *Economic Evaluation*. In: Understanding Public Health. Oxford: Open University Press
- Манкју, Г. (2008) *Економија*. Београд: ДАТА статус,
- Бар, Н. (2013). *Економика државног благостања*. Београд: Факултет за економију и финансијску администрацију

Број часова активне наставе 60	Теоријска настава: 10	Практична настава: 20

Методе извођења наставе

- Интерактивне предавања уз активно учествовање студената, и обезбеђивање литературе
- Семинари и вежбе
- Самосталн преглед литературе и истраживачки рад

Оцена знања (максимални број поена 100):

редовност похађања наставе (20/100), израда домаћег рада (20/100), израда семинарског рада (60/100)

Начин провере знања могу бити различити : (писмени испити, усмени испт, презентација пројекта, семинари итд.....

*максимална дужна 1 страница А4 формата